

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJAK.
Előfizetési ár: Egész évre: 6 frt; Félévre: 3 frt;
Negyedre: 1 frt 50 kr. Egy szám ára: 15 kr.
Folyó számla: Erdélyi Bank 2851—2900.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:

A vetéstől az aratásig. <i>B. I.</i>	307
A filloxera elterjedése Európában. <i>Dr. B. S.</i>	308
Az ugar-kényszer megszüntetése és az ezt követő szabad gazdálkodásról. <i>Pethő József</i>	309
Telepítvényesek. III. <i>Ambrus József</i>	309

Kisebbszakközlemények:

A borjak és kecskegidók szarvtalanítása. — Nehéz agyagos . . . — A szőlőlevelek . . . — A lágy héjjal tojt tojás . . . — Konzervált tojást . . . — A csontliszt . . . — Tavasszal . . . — Hoszmértékre . . . — A majorság tolltépése . . . — Legjobb és legtöbb vaj . . . — A földi eper . . . — Alkohol a tejben . . . — Olcsó tojás-vizsgáló . . . — A tyukótlakban	310
---	-----

Irodalmi szemle:

Hazai lapokból. <i>T. M.</i>	310
Külföldi lapokból. <i>S.</i>	311

Vegyes közlemények

Közigazdaság, üzlet, forgalom	312
---	-----

Hirdetések

**A legjobb
magvak
kaphatók**

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója, Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedésében

BUDAPESTEN,

ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A vetéstől az aratásig.

A gondos, körültekintő gazda a vetés befejeztével nem tekinti lerótnak a föld és vetés iránti kötelezettségét. Sajnos ugyan, hogy különösen a kisgazdák között lépten-nyomon találkozunk olyanokkal, a kik — ha egyszer lerázták nyakukról a vetés munkáját — meg sem nézik munkájuk eredményét az aratásig. Elmúlt immár sajnos az az idő, midőn kevés szorgalmat és fáradságot bő természettel jutalmazott az áldott föld. A hanyag gazda, ha termése nem sikerül, annak okát az időjárásnak, az elemi csapásoknak s az Isten sujtó kezének tulajdonítja s soha sem keresi a hibát a forrásánál: az ő hanyagságában.

Nézzük tehát röviden, mi mindenre kell a gazda figyelmének kiterjednie a vetéstől az aratásig.

Még mielőtt szántóföldjéről a munka befejeztével távozna, gondoskodni kell kivált hegyes vidékeken a vízbarázdák helyének kiszemeléséről és azoknak elkészítéséről azért, hogy az ősszel és tavasszal képződő fölös nedveség ezeken elvezetessék. A barázdáknak időnkint megtekintése, betömődés esetén jó karba hozása elmulaszthatlan kötelességét képezi a gazdának s az erre szentelt fáradság mindig megkapja jutalmát.

Alig hogy kibújtak őszi vetéseink a káros rovarok milliói lephetik el: a vetési bagoly-lepke hernyója, a hesszeni és buzalégy álcaja, mely utóbbiak pusztításáról sok panaszt hallunk.

A rovarok őszi kártételei előtt a kellő óvintézkedéseket meg kell tenni, melyek a tarló lehántásában, v. annak felegetésében, csalogató vetés alkalmazásában állanak. Némelyek ajánlják a vetésnek lehető későre való halasztását, mely körülmény csak helyi értékkel bírna. Erdélyben az őszi vetésnek október második felén, vagy plane november elejéig való halasztása nagy kockázattal járna, mert a tél beállta előtt nem fejlődhetvén ki, annak hidegtől sokat szenvedhetne.

Kísérje a gazda folytonos éber figyelemmel vetéseinek állapotát, fejlődését, a legkisebb rendellenességnél tekintszen a dolog mélyébe. A rovarpusztításnál is épen úgy, mint mindenütt, a korai beavatkozással a bajt csirájában elfojthatjuk.

Igen gyakran mesélik, hogy egyrészt a tulkorai vetés, másrészt az őszi hónapoknak a rendesen enyhébb időjárása következtében vetéseink tulbuján fejlődnek.

Buján fejlődött vetés nagy mértékben van kitéve a kipállás veszélyének, melyről később lesz szó. A fejlődés megakasztására s annak bizonyos ideig való visszavetésére általánosan használt eljárás a vetés legelte-

tése, minek következtében az részben letaposás, részben a levelek megkevesbedése folytán tényleg vissza marad fejlődésben.

A hengerezést vagy sarlózást ez időtáiban még sikerrel nem használhatjuk, mivel első esetben a növény szára rövid idő alatt ismét helyre áll s a sarlózás okozta levélzetcsökkenés rohamosan pótoltatik.

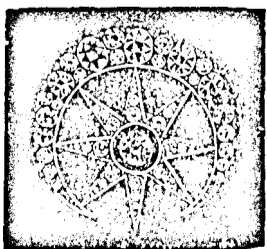
Télen, abnormis időjárásakor, ne mulasszuk el figyelemmel kísérni vetéseinket. Ha tulságos nagy hó van és az soká marad meg — mi Erdély hegyes vidékein nem tartozik a ritkaságok közé — veszélyeztetve lehet növényünk élete. Napközben a vastag hóréteg felső része megolvad, míg éjjel a képződött víz megfagy. E megfagyás által a hóréteg felett egy áthatlan kemény jégréteg képződik, mely megakadályozza a levegőnek a növényhez való jutását s azt a megfulladás veszélyének teszi ki. Ha vetésünk a mellett a rendesenél bujában fejlődött, a kemény réteg alatt, levegő hiányában kipállik.

Ilyenkor mesterséges úton kell utat nyitni a levegőnek a zsenge növényhez, a mit általában érünk el, ha vetéseinket megjárattuk szarvasmarháinkkal, melyeknek lábai alatt beszakadva a réteg, út nyílik a levegőnek a növényhez.

Viszont ha tél folyamán igen kevés a hó s a mellett nedves és hideg időjárás felváltva uralkodik, a vetést a föld felszínén képződő kemény réteg a hideg következtében kiemeli helyéből, minél fogva megszakad az összefüggés a f. talaj és a gyökér között. A földtől elválasztott gyökér egy része ki levén téve a külső hatásoknak: csakhamar pusztulásnak indul. A veszélynek elejét vehetjük, ha a kiemelt növényt hengerrel való megjárattással visszanyomjuk a talajra. E bajtól akkor fognak sokat szenvedni zsenge növényeink, ha a talaj felszínét vetéskor agyondolgoztuk, tulporhányóvá tettük, vagy éppen meghengereztük.

A talaj felszíni rögzőségének bizonyos foka kívánatos, mert ez esetben a talaj felső rétege kevésbé lesz hajlandó a kéreg képződésre s a szél sem képes a havat a vetésről egészen lefujni, támaszul szolgálván a rög.

Mihelyt a föld kora tavasszal megszikkadt, első dolga legyen a gazdának a vetés megfogolása. A fogolási előnyei a következőkbe foglalhatók össze: A tél folyamán összetömődött a föld, mi annál nagyobb mérvű, minél nedvesebb volt a téli időjárás. Az összeállt rétegen keresztül a földnek — a növény életfejlődésére okvetlen megkívántató meleg, levegő, nedveség — nem juthatnak a vetéshez, minek folytán az csak gyengén, satnyán fejlődhetik. A fogolási utat tör a levegő bejutására. A fogolási irányát illetőleg sorba

Sarga János Ékszerész és órász.

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból.

Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett

SÁRGA GERGELY fehérenemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehéreneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó gépek, új zselé, kreton és batizet, Keztyők, harisnyák, Nap- és esernyők.

Miután a n. é. község szíves pártfogását k. rem. bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam a legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek.

Vagyok kiváló tisztelettel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám.

(120. 4—26.)

vetett növényeinknél a sorok iránya keresztben bizonyult czélszerűbbnek, mivel ellenkező esetben sok növény kitépése által a vetést nagyon megrikítanók. Az esetleg már jelentkező gyomok elpusztíttatnak. A boronálásra lehetőleg enyhe, szél nélküli időt válasszunk, nehogy a talajennek következtében kiszáradjon.

Nem szabad felednünk azt sem, hogy csak az őszi buza vetését kell a fentírt módon szerelni, mert az erősebben bokrosodó őszi árpa és rozsban a fogas tulnag ritkítást vinne véghez. Azoknak igen jó szolgálatot teszünk a tücsök vagy tövis-boronával.

Az őszzsel garázdálkodó hesszeni és buza légynek tavaszi nemzedéke már április hónapban jelentkezik. Az őszi nemzedék a fiatal növény levelei közé vagy gyökérfejbe fészkel be magát s ott báb alakjában kitelel. Sajnos, tavasszal ezek pusztításaival szemben tehetetlenül állunk, ha őszzsel meg nem tettük a megtenni valókat.

A tavaszi kalászosoknál egy kis kékeszöld színű rovar szokott fellépni, az árpa fénybogár (*Lema melanopus*), melynek álcái kocsonya nemű anyagba beágyazva a leveleket rongálják. A megtámadott táblának hengerrel való megjárata, vagy nyírfaseprővel való csapkodás, harmatos reggelen hamuval való behintés által igen sokat elpusztíthatunk belőlük. A megtámadott rész felismerhető arról, hogy ott öszült foltok keletkeznek.

Majd a növény-élet teljes újraébredésével a gyomok jelennek meg vetéseinkben. Minden perczet használjunk fel arra, hogy azokat kipusztítsuk, ha nem akarjuk azt, hogy termésünk gazos legyen. Az aszat, a vadrepce a legszivósabb gyomok közé tartoznak. Gyomnak kell azonban tekintenünk minden idegen kalászos növényt is. A gyomlálásra fordított tavaszi munka drágának nem mondható, mivel az gyerek-napszámokkal még nagyobb előnnyel végezhető, mint felnőttekkel.

Az a ki a tarlót leszántja annak idején, földjét jól munkálja, jó erőben tartja, vetőmagját gondosan tisztítja, nem sokat bajlódik a gyomokkal.

Megesik néha, hogy a nevezett munkák lelkiismeretes teljesítése mellett is nagy számban lépnek fel a gyomok. A baj fészke rendszeren ott van, hogy a gazda maga viszi ki a trágyával azt szántóföldjére. Kiváló gondot fordítsunk arra, hogy a legelő sertés trágyáját ne keverjük a többihez, mert a sertés a legelőn igen sok gyommagvat megeszik, melyek emésztetlenül ürítenek ki az állatból s így természetesen csiraképességüket is megtartják. Az ilyet legjobb a composzt közé keverni.

A tavasszal tulbuján fejlődött vetést fejlődésében vissza kell tartanunk, mit ilyenkor hengerezéssel és sarlózással érünk el. A hengerezésnél a szár meghajlik, vagy meg is törik s így a nedvkeringés s a növénynek táplálkozása, fejlődése nem lesz oly erőteljes.

A sarlózásnál a levelek megfogynak, melyeknek pótlására használtatik fel hosszabb, rövidebb ideig a tápanyag. Mindkét munka végzésénél óvatosak legyünk. Ugy a hengerezést, mint a sarlózást a szárba indulás kezdetén végezzük legnagyobban eredményesen ellenkező esetben a henger lenyomását hosszú ideig megsínylené a növény, a mennyiben nem volna képes ismét felállni, a sarlózásnál a már fejlődni induló kalászt tennők tönkre. E

munkák elhanyagolása esetén vetésünk alsó részéhez nem juthatván levegő, napfény, az elsárgul, elgyengül, az egész vetés megdül, ocsuval és szalmával fizet.

A kalászhányás után is újabb ellenségek lépnek fel, melyek a termést veszélyeztetik. A szalma-darázs, gabonafutó bogár, amerikai lombbogár. Az alföldön a marokkói sáska pusztításairól hallunk újabb panaszokat. Az ezek elleni küzdelem igen gyakran kárba veszett munka.

A gabonaféléket a gombabetegségektől, üszög, rozsda, részint a vetőmag csávázása, részint a fajtának jó megválasztása és koralvetés által őrizhetjük meg.

Az egereket kell még említenem, melyek a tenyészet egész ideje alatt végzik káros működésüket. Szántáskor az egér-fészkeknek és a fiatal egereknek elpusztítása által tehetünk igen sokat. Egérfogóval, mérgezéssel, árokba tereléssel stb. csak kisebb területen érhetünk célt.

Az elemi csapások: jégeső, víz, tűz kártételei ellen egyedül a biztosítás nyújt megedéket.

Szabálynak tekintjük azt, hogy a talajnak okszerű művelése, jó erőben tartása, a gazoknak a vetés közeléből való irtása, az éberség a rovarok pusztítását illetően nyujtanak biztos ellenszert.

Még ennyi csapással szemben is némileg biztosíthatja kenyereit a gazda a jelenleg rá nehezedő súlyos körülmények között, ha a szorgalom útját választja, mely egyedül a boldogulásra.

B. J.

A filloxera elterjedése Európában.

(Ujabb adatok.)

Franciaország. A Journal officiel adatai szerint Franciaország összes szőlőtermő vidékein konstátáltak a filloxerát. „Az a kis fekete folt (a szőlőszeti térképeken fekete színnel jelzik a filloxera-veszes területeket), mely kezdetben a Rhón völgyében egy kis darabka földre szoritkozott 1866-ban, mikor először állapították meg a vész jelenlétét, manapság az ország déli szélétől a szőlőművelés északi határáig terjed ki.”

Rövid harmincz év alatt tehát a filloxera inficiálta az ország összes szőlőterületeit s a kárt, a mit eddig okozott, közel tíz milliárd frankra becsülik.

Európa többi szőlőtermelő országairól az „Insectologie agricol“ 1899. évi 2-ik számából a következő adatokat közöljük.

Olaszország. A filloxera rendkívüli mértékben terjed. A kárt jelenleg egy milliárd lirára becsülik. Piémont (fontos szőlőtermelő vidék), mely eddig vészmentes volt, már inficiálva van. A vész terjedésének megakadályozására a miniszterium a szokásos eljárásokat rendelte el: a szénkénegezést, a szőlőtökék kitépését és elégetését. Az ország másik végén, Calabriában hozzáfogtak a szőlőskertek helyreállításához amerikai alanyok felhasználásával. Ezen a vidéken a hivatalos adatok szerint több mint 720 hektár szőlő-területet pusztítottak ki.

Az állami filloxera-bizottság a következő javaslatokat ajánlotta elfogadásra: 1. Általános használata az amerikai szőlőalanyoknak; 2. A szőlőtermelő vidékeken a kaszárnyákban elméleti oktatása a szőlőnemesítésnek; 3. Pénz-

beli jutalom nyújtása a szőlőtermelő gazdáknak és községeknek oly czélból, hogy szőlőkertjeiket amerikai alanyokkal ültessék be újra; 4. A szegényebb szőlőtulajdonosoknak kölcsön adása olcsó kamatra, azzal a kikötéssel, hogy a felvett pénz csakis a szőlők helyreállítására fordítható.

A legújabb adatok szerint Olaszországban 672 községben körülbelül 350 842 hektár szőlő-terület van megtámadva.

Az olasz kormány, melynek e téren fővénységet lobbantanak a szemére, 1897. július 1-től 1898. május 31-ig mintegy 974 853 frankot költött a szőlőszet előmozdítására, sőt rendeletileg az egész országban sima és gyökerez amerikai szőlő-vesszőket osztat ki ingyen.

Magyarországról a következő adatokat találjuk az említett francia folyóiratban. Minden korrigálás nélkül közöljük az adatokat, hogy lássék, milyen ismeretekkel vannak el látva a mi viszonyainkról. Annak, a ki e téren bővebb hivatalos adatokat óhajt szerezni, ajánljuk „A földművelésügyi m. kir. miniszternek 1887. évi működéséről a törvényhozás elé terjesztett jelentése“ című kimerítő adatokat szolgáltató művet, melyet minden gazdasági egyeletnél megkaphat.)

A vész terjedése Magyarországon is tekintélyes. 30 évvel ezelőtt a magyarországi szőlőterületek 360,000 hektárt foglaltak el. Ez a szám 1897-ig 130,000-re apadt. 1896-ban a filloxera 2706 községben volt konstátálva. A Duna jobb partján 806 községben lépett fel. A Tisza-Maros között 398 községben. Azt lehet mondani, hogy Magyarország összes szőlőkertjei meg vannak támadva s a legjobb bortermő helyek legerősebben szenvedtek a vésztől.

Védekezésre a szénkéneget és a honi szőlőknek amerikaival való helyettesítését alkalmazzák.

1896-ban a zalatnai kénkovand részvénytársaság szállított legtöbb szénkéneget: 4819 métermázsát; s Marseilleből 815 métermázsát, Olaszországból 500 métermázsát volt a behozatal ezen felül. A kormány a szénkéneget előállítás árban bocsátja a szőlős gazdák rendelkezésére s az ily módon származó évi 40,000 forint deficitet a földművelésügyi miniszter fedezi.

Az állam a szőlőtermelőknek ezen kedvezmény mellett ingyen szőlő-csemetéket is bocsájt rendelkezésére az állami kisérleti szőlőtelepekről, melyek közül a legnagyobb a Kecskemét melletti Miklós-telepen létesített.

1896-ban 3,981,800 szőlőtöt szállítottak az állami telepek. Ebből 1,153,000-et ingyen osztottak szét, 569,000-et eladtak s 2,259,800 a különböző szőlőtelepekben használtak fel, vagy nemesítésre tartottak fenn.

A szőlő-tulajdonosoknak az agrár-bank nyujt kellő hitelt szőlőkertjeik helyreállítására.

Hogy a vésznek jobban gátat tudjanak vetni, a kormány többféle eszközt használt fel, így pl. 3 új szőlőszeti felügyelőt nevezett ki, arany és ezüst érmekeket osztottak ki a legjobb szőlőmunkások között. Mindezekkel a kormány nem a szőlőművelés aprólékos részleteit akarja a nagy tömeggel betanultatni, hanem a művelés új módját nagyobb vonásokban megismertetni s a védekezés legjobb módjait.

Németország szőlőszete csak mintegy 40-ed részét teszi a francziának. Tehát a veszteség

Nines többé **PERONOSPORA.**

(92.)

Vitrolin.

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb.

Árak: 1/2 kiló 40 kr., 1 kiló 80 kr., 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) 4 frt 50 kr.

Egyedül kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél és vegyészeti laboratóriumában Maros-Ujvárt, Erdély.

— Kolozsvárt kapható **BURGER FRIGYES** gyógyárú kereskedésében. —

sem sújtja oly nagy mértékben az általános gazdasági jólétet. Védekezést alkalmaztak a Rajna mentén, Szászországban, Bajorországban, Württembergben, Elzász-Lotharingiában és pedig kitűnő eredménnyel. A vész nem terjedt tovább s remélik — ez lehet hiu remény is — hogy nemcsak megállítani sikerült a vész haladását, de végleg elhárítani is.

Romániában és Bulgáriában az elpusztult szőlőket amerikai alanyokkal pótolták. A bolgár kormány szőlőtelepeket s szőlőszeti tanfolyamokat létesített.

Svájcban erősen alkalmazzák a szénkéneget. Mindenek dacára az amerikai alanyokhoz kellett folyamodniok. Jelenleg hat kantonban van elterjedve a filloxera.

Oroszország szőlő-területeit 218,000 hektárra becsülik. Azon helyeken, ahol a szénkéneget alkalmazták, mint pl. Krimiában, a filloxera-vész csökkent. Más területeken viszont mint Besszarábiában s a Frank-Kaukázus tartományokban, oly nagy mértékben szaporodott el, hogy a védekezésről kénytelenek voltak lemondani. — A szőlőtelepeket Franciaországból származó ellentálló szőlővesszőkkel ültették be.

Spanyolországban nagyon rosszak az állapotok. A filloxera az ország összes szőlő-területeit megtámadta — Catalonia, Andaluzia, Malaga, Cadia, Valencia, Badajoz, a Baleariszigetek vagy teljesen vagy legnagyobb részben elvesztették szőlőiket. A területek dezinficiálása s filloxera-mentessé tétele után amerikai alanyokkal ültetik be a területeket, de a helyreállítás nehéz munkája nagyon lassan halad.

Portugáliában Algaro-provincia kivételével az egész ország el van lepve. — A szénkéneget Minhóban igen jó eredményeket adott, de egyebütt cserben hagyta a hozzáfűzött várakozást. Ezért most ellentálló fajokkal próbálják rekonstituálni a szőlős-kerteket. E cél sikere érdekében szőlőtelepeket s szőlőszeti tanfolyamokat létesítettek.

Görögország az egyetlen Európában, melynek filloxera-mentesek maradtak ez ideig a szőlői.

Európán kívül ázsiai Törökországban, Afrika déli végén a Fok-földön (Cap-lands), Ausztráliában s Dél-Amerikában az Argentínai-köztársaság területén mutatkozott kárt okozó mértékben. Algir-ban, mintegy 15 éve konstataáltak először a filloxera jelenlétét, a sok nehéz és sikertelen küzdés után az ellentálló fajokkal való újra beültetéshez fogtak.

Dr. B. S.

Az ugar-kényszer megszüntetése és az ezt követő szabad gazdálkodásról.

I.

A mezőgazdálkodással foglalkozó és ennek jövedelmére utalt birtokos-osztály boldogulása, illetőleg megélhetése, a mint sajnos köztudomású tény, napról-napra nehezebbé vált; mert a megváltozott igények és életszükségleteket s az ezerféle közterheket nem képes immár fedezni földje jövedelméből a mezőgazda s főleg a kisbirtokos-osztály. Ezen szomorú dolognak pedig oka azt hiszem nem más, mint hogy haladtunk óriási léptekben a korral — életmódunk s háztartásunk minden részében — és csupán a földmivelés s állattenyésztés

terén elégedtünk meg az ősök egyszerű módszereivel, úgy gondolkozván, hogy: apáink sem tanulták a gazdálkodás és baromnevelést, mégis megélték tisztességesen, miért próbálnánk hát másként vesződni a gazdálkodással?

Hát kérem akkor, a midőn a birtok házi asszonya megfonta-szötte a család ruházatát és meg is varrta s a midőn megelégedtünk a háztól tellő egyszerű esedekkel és nem kívántunk százféle bolti szert s a midőn pl. a sok drága szivar, cigarettafélékről nem is álmodtunk, hanem jó volt füstölni ünnepnapon is az olcsó pipa, akkor, hogy mást ne említsék: a termő erejében megtartott háládatos föld megteremte a mindennapi kenyeret biztosító gabonát, sőt ezen felül egy kis felesleget is és felnevelte azon egy-két számfeletti állatot, a melyeknek pénzzé tétele könnyen fedezhette a csekély kiadással járó életigények és közszükségleteket.

Ma azonban megváltozott minden s talán egyedül az ős anyaföld maradt a régi, habár erőiben meg is fogyatkozva — és hozzá a mezőgazda azon várakozása, hogy megteremje növényekben és felnevelje állatokban mindazt, a mit a véle mostohán bánó gazda ezerféle igénye és kényelme biztosítására az újabb időben megkíván. — Az ősrégi és lényegében alig változott anyaföld nemcsak a birtokos mezőgazdának, de az emberiség létének is alapja volt és marad, mert ő szolgáltatja azon forrásokat, a melyek megélhetésünket és boldogságunkat lehetővé teszik.

A minden jóknak kutforrásául szolgáló anyaföldnek pedig legfontosabb részét, azon terület képezi, a mely mint termő talaj, a mezőgazdaságnak két legjelentékenyebb ágát, a növénytermelést és állattenyésztést táplálja.

Növénytermelés és állattenyésztés — e kettő annyira egymásra van utalva, hogy el sem képzelhető egyiknek boldogulása a másiknak elhanyagolása, avagy pláne mellőzéseivel.

Hiszen a termelés biztosítására jól megmunkálni a talajt, állati és trágya igénybe vétele nélkül nem vagyunk képesek még ma sem, habár a gőz- és villamerők fénykorát éljük s habár a műtrágya-félék sem ismeretlenek előttünk, — már pedig csak a jól megmunkált föld terem sok szemet, szalmát és takarmányt és ezek engednek aztán virágzó állattenyésztést és bő trágyatermelést; viszont bő trágya és megfelelő állati erő, okszerű földmunka végzést és jövedelmező termelést biztosítanak a gazdának, — s a növénytermelés és állattenyésztés ezen körforgásszerű helyes egymásra utalása eredményezheti a gazda boldogulását. Tehát növénytermelés és állattenyésztésnek egymással harmonikus összhangba hozatala képezi azon feladatot, a melynek helyes megoldása biztosíthatja a mai nehéz viszonyok mellett is a gazda lételet!

A növénytermelés és állattenyésztés végtelen fontosságának tudata és okszerű haladásának közóhaja eredményezték az 1894. évi XII-ik törvényzikket, mely a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szólva, egy régen és mélyen érzett közszükséget van hivatva betölteni s a gazdákért a gazdákhoz hozatván, méltán nevezhető a gazdák törvényének. Ezen törvénynek első részét képezi a földbirtok használatának szabályozása és ezután 12 fejezetben tárgyalja a legeltetés, állattenyésztés, birtokhatár és dülő utak megjelölését, a kár-

tékony állatok és növények irtását, a hasznos állatok oltalmazását, hegyközségek alakítását s a mezőrendőrségi kihágások és büntetésekre vonatkozó közhasznú intézkedéseket.

Az 1894. évi XII. törvényzikk I-ső fejezetének I-ső §-a kimondja, hogy mezei földbirtokát, a törvény korlátai között, gazdaságilag mindenki szabadon használhatja. A 2-ik § pedig a nyomásos gazdálkodást veszi oltalmába és kimondja, hogy a hol ezen törvény életbe léptekor a nyomásos gazdálkodás volt gyakorlatban, ott az érdekelt birtokoságnak birtokarány szerinti kétharmad többsége, — a nyomásos gazdálkodás fenntartását kívánhatja, — a tagosítatlan vagy több dülőben kiosztva tagosított határokon. Ezen nyomásos gazdálkodás fenntartása, más szavakkal kifejezve ugarkényszer, bármennyire elavult és korszerűtlennek látszik is sokak előtt, tagadhatatlanul bir létjogosultsággal némely körülmények mellett, mint pl. a közlegelőnek vagy más ilyen legeltetési célra fordítható területnek teljes hiányában.

— Mert hát legelő hiányában az állattenyésztés nehezen hozható harmonikus összhangba a növénytermeléssel ott, a hol mint nálunk, a gazdasági műveltség bölcsőkorát éli és a legtöbb ember elképzelni sem képes állatot haszonnal tartani legeltetés nélkül.

Legeltetéssel kapcsolatosan úzni állattenyésztést közlegelők vagy ilyenek pótolhatása nélkül pedig csak ott lehet, a hol az ugarkényszer fenntartott és fenntartatik a viszonyok változásáig.

Bizonyára a viszonyok változásának bekövetkeztetése lebegett a mezőgazdaságról szóló törvény bölcs megalkotói előtt, midőn a 4. § alatt a nyomásos rendszernek 6 éves eltelte után, módot nyújtottak az érdekelt birtokosok egy tizedrésze által az ugarkényszer megszüntetését kérhetni. Az ilyen kérelem folytán, a hatóságilag összehívott birtokosági közgyűlésen, ha az érdekelt birtokarány szerinti kétharmada újlag a nyomásos gazdálkodás megtartása mellett szavaz, akkor újabb 6 évre megmarad a nyomásos rendszer, ellenkezőleg az ugarkényszer megszüntetik és a szabad gazdálkodás mondatik ki időhöz nem kötötten.

Sok helyen meg lett szüntetve már a szóban levő törvény életbe léptekor a nyomásos gazdálkodás, de bizonyára még sokkal jelentékenyebb számu helyen fog megszüntetni az ugarkényszer, a nemsokára elközelgő 1901-ik évben, midőn lejár a lételet biztosító első 6 év, — azért időszerűnek vélem az ugarkényszer megszüntetését követő szabad gazdálkodásról most elmondani a gyakorlati életbe vágó némely dolgokat.

Póth György.

Telepítvényesek.

Irtá: Ambrus József.

III.

Számos esetben nem is lehet hibául felróni a szerződő községeknek, ha eladósodnak és elüzetnek; miután a tulmagas állami és közterhek mellett, a napról-napra, évről-évre mindig feljebb csigáztatott haszonbér után természetesen sem maga a földtulajdonos nem kaphatja meg a szerződő fél által megígért

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök:

Gépgyár és Vasöntöde

Solymosy gépgyár.

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók

— TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbínák.

GAZDASÁGI GÉPEK:

Cséplőgépek, Járgányok, Rosták, Trienrök, Szecsavágók, Boronák, széna- és szőlőprések stb.

Fémöntvények. — Oszlopok. — Csigalépesők.

Külön osztály: **EKÉK.**

(101.)

bért, sem maga a bérlő terményeiből nem kap be annyit: hogy számos tagból álló családját eltarthassa, mégis dacára annak, hogy a haszonbér mindig feljebb csigáztatik, dacára annak, hogy e miatt egyesek a bért meg nem fizethetik, sem családjukat el nem tarthatják: kénytelenek a szerződéses község bármily súlyos föltételeket elfogadni, mert ha el nem fogadják, hova menjenek? mihez fogjanak? Költözködjének ki ősi tűzhelyükről? avagy hagyják itt hazájukat s vándoroljanak messze idegenbe?

De nem is kell, hogy eladósodjanak, hogy a földesurnak bérhátralékban maradjanak a szerződéses községek: a földesur, a szerződés lejártával, minden tartozás nélkül is elveheti a bérletet. Nincs törvény, mely őt bérletadásra szorítsa. Saját földjével tehet, a mit akar, mint bárki más s így a községet föl is oszlathatja, a mikor neki tetszik, minden felelősség nélkül. Ősmerünk községet, melynek eddig hat éves szerződése volt, a földesur mostanában csak három évre adott bérletet. És ez ellen senki föl nem szólalt; nem szólalt föl a kormány, nem szólalt föl a közigazgatási hatóság sem, pedig tudomása volt róla. Hasonlólag nem szólhat föl senki sem, ha a három év elmúltával egészen elvonja a bérletet. Minden felelősség nélkül saját birtokát eladhatja, bérbe adhatja másoknak, vagy házilag is kezelheti, szóval: minden felelősség nélkül egy községtől a megélhetés és fönállás módját és eszközét elveheti.

Mi lesz akkor X. községből? Hová fog menni 3—4 ezer lakosa? Ki fogadja be ezeket, ki látja el kenyérrel és ruházattal őket?

Ez nagyon komoly, sőt veszedelmes dolog. Veszedelmesebb, mint első tekintetre lenni látszik. Semmi lehetetlenség, sőt a biztos jelekből ítélve, nagyon is lehetséges, hogy ezen X. községtől a bérlet végleg elvétetik. És ha ez megtörténhetik X. községgel, megtörténhetik más haszonbér községekkel is. Ki és hol fogadja be a százakra, ezekre menő családokat? Mindezt komolyan megfontolva, fölvetjük a kérdést:

Mi áll inkább érdekében a hazának?

Az-e, hogy a semmivel bírók számát szaporítsa? azokat, kik az ország munkájára, vagy ennek hiánya miatt az ország alamizsnájára ásitóznak? vagy pedig az, hogy a szerződéses községek ügye végleg és alaposan rendeztesse?

De tegyük fel azt, hogy valahol ily nép-tömeg befogadtatik, nem lesznek-e az újabb föltételek talán súlyosabbak az előbbieknél? és okosság lenne-e egy állandó rosszat egy másik állandó hasonló rosszal, vagy még rosszabbal fölcserélni. Szomorú példa erre gróf Gyürki Ábrahám telepítvénye Temesvár mellett és mások.

Könnyű azt mondani: hogy munka mindenhol találtatik, de teljesíthet-e minden munkát az, ki gyermekesétől fogva a szántás, vetés, aratás, kaszáláshoz szokott. Vajjon az Alföld telepítvényese leszálma-e Erdély feneketlen tárnáiba? Inkább éhen halna. Egyébiránt az is áll, hogy munka sem találtatik mindenkor és mindenhol.

Mindezt éretten megfontolva, mihez nyuljon egy oly szerződéses község, melynek bérlete mindig feljebb és feljebb csigáztatik? Azt teszi, hogy megígér mindent, csak hogy maradjon — és dobszó, pusztulás lesz a vég.

Igy súlyod alá a hitel, a becsületesség, az erkölcsiség; a szükség pedig és éhség — munkahiány mellett — előteremti a tolvajokat és csalókat, a kétségbeesés a naplopókat és dologtalanokat, az elégedetlenség a lázongókat, növeli és szaporítja a szociálistákat; ezen sehonnaiság öli el a hitet, reményt, felebaráti és hazaszeretetet.

Szél Kálmán nemcsak igazságos, hazafias, de humánus dolgot is művel, midőn a telepítvényesek ügyét alaposan őhajtja rendezni; erős a reményünk hogy az ő igazságszeretete, lángoló hazafisága s tapintatossága, nemkülönben a parlament bölcsessége módot

és eszközt nyújtanak, egy meghozandó törvény által, arra, hogy a telepítvényesek maguknak állandó tűzhelyet, maradandó lakást szerezhessenek, hogy így megszűnjének már valahára vándorló hontalanok lenni a hazában s hogy a szerződéses községek megszűnjének biztos alappal nem bíró községek lenni.

Mit ér annak a szegény telepítvényesnek e hazában hazátlanul, föld nélkül, a földhöz tapadva egy 3, 6, vagy 9 évre szóló szerződéssel tengődve élni, sem polgári, sem atyai kötelességeinek nem bírván megfelelni; ha ma, vagy holnap, a szerződés lejártával — hacsak újra nem szerződik súlyosabban — családotól olyan sehonnai földönfutóvá kell lennie, kinek lába alól elvétetik a föld, melyen megállhat, kezéből kivétetik nemcsak a kenyér, melylyel naponta táplálkoznia kell, hanem még a mód, hely és eszköz is, hol és mi által magának a mindennapi kenyeret megszerezhetné.

A jólét a honszeretetet gyullasztja, növeli, a nyomor ellenben apasztja és elfojtja; a jólét lelkesít és éltet, a nyomor pedig butít és öl; a szabadság kelti fel bennünk a polgári önértetet: *míg ellenben a szolgaság és másoktól való kényszerfűggés a honszeretetet, polgári önértetet csirájában előli.*

Csak vagyonos, földdel bíró, független ember szeretheti hazáját, lehet lelkes hazafi, előre törekvő, kereskedés-, ipar-, gazdaság-, műveltség-, a haza fölvirágzására törekvő honpolgár; míg a nincsetlenség járma alatt görnyedező koldus telepítvényes közömbös hazája iránt; közömbös a műveltség, ipar, kereskedelem és gazdaság iránt; közömbös minden iránt, mert a hontalanság epeesztő bűja s a másoktól való örökös függés eltompítja érzeit minden nemesebb fogalom iránt.

A szerződéses viszonyok és terhek mellett a telepítvényes községek soha föl nem virágozhatnak; nincs jó iskola, nincs nemeslő- és baromtenyésztés, nincs virágzó kertészet és gazdaság, nincs kultúra, szóval: nincs haladás, nincs jólét; a nép enervált, tehetetlen. Tessék országszerte a telepítvényeket megtekinteni, csak egy utcán kell végig haladni s mindjárt lehet látni, hogy a haszonbérlet súlya alatt sanylik.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

A borjak és kecskegidók megszarvatlanítása. Mikor a szarvasapok jelentkeznek, a szórt körülötte rövidek kell nyírni, hogy szabadon álljanak. Ekkor a szarvasapok tövét megvedvesítik s 2—3 perczig marókáli rudacs-kával (kalium caustic. in bacilli) körül húzogatják. Már ezen munka közben is jelentkezik a marókáli erős hatása. A felbőr és a szaru-rétegek fellágyulnak, elfolyósodnak. Az állatok nyugtalanok lesznek kissé s néhány óra múlva lefeküsznek. Ez után egy hegyes eszközzel a szarvasap szaruborítékát leemelik. A szarvasapot ekkor még néhány újabb húzással körülmaratják. A szarvak ezen operáció után többé nem nőnek ki.

Nehéz agyagos, márgás talajon a kainit és chilisalétrom-trágya nem ajánlatos, mert ezek a sók a talajt keménynyé, vizet át nem bocsátóvá, kérgessé teszik. Ez a kellemetlen hatás gyakori meszezéssel némileg ellensúlyozható. Ezért ilyen talajokban csak kénsavas ammoniák-trágya használandó. Ha káli nincs a talajban, akkor koncentrált kálitrágya 38% kálitartalommal alkalmazandó.

A szőlőlevelek felhasználása Görögországban. Tavasszal összegyűjtik az első szőlőleveleket, melyek ott igen keresett árut képeznek. Igen jó izü ételt készítenek belőle. (Képtedes). Apróra vágott hussal töltik meg, vajban megfűzik s savanyu tejjel leöntik. A görögök nagyon szeretik ezt az ételt.

A lágyhéjjal tojt tojás nem mindig attól van, hogy a táplálékban nincs elég méz, hanem sokszor a petevezeték betegségeitől vagy egyoldalú táplálástól származik.

Konzervált tojást igen nagy mennyiségben, hajórakományszámra szállítanak az Észak-Amerikai Egyesült-Államokból Angliába. A múlt évben minden angolra 40 tojás jutott. Egészben 1,589,387.000 darabot vittek be.

A csontliszt igen fontos alkotó része a szárnyasok táplálékának. Amerikában minden farmer-nek van csontmalma. A csontmalmok folytonos nagymérvű ajánlata az amerikai baromfitenyésztési lapokban bizonyítékai annak, hogy mily rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak a csontlisztnek a *»nagy patakon túl.«*

Tavasszal a juhoknál is utána kell nézni, hogy a körmök rendben vannak-e? Ha igen hosszúak vagy ferdén nőttek, akkor késsel és a csipőfogóval vissza kell vágni a kellő alakra. Ha ezen közben a körmök között stb. kis daganatokat vesznek észre, faszén-porral vagy egy kevés vasvitriollal kell behinteni.

Hosszmértékre gyakran van szüksége a vetemény stb. készítésnek is, de külön tartani a „czolstokot“ alkalmatlan és könnyen el is vész. Czélszerű azért a gereblyék nyelére rá vágni. 10—10 cm. távolra kis bemetszések teendők, melyeket olajföstéssel még feltünőbbé lehet tenni. A fél és egész méter kis, fél ke-rek rézszöggel jelölhető.

A majorság tolltépése unalom jele. Járás-, kaparásra kell nekik alkalmat nyújtani s csontlisztet adagolni zöld eleséggel.

Legjobb és legtöbb vaj ad a magától megsavanyodó tejjől. Azt is tartják sokan hogy a lapos edényekben alvasztott tej jobb tejjől ad, a separátorral nyertnél. Ezért ajánlják, hogy a separátorral nyert tejjől lapos edényekben engedjék át az erjedésnek, hogy így a levegővel érintkezve, aromában gazdagodjék.

A földi epret virágzás előtt jó megtrágyázni. Kísérletek bizonyítják, hogy az ugynevezett vérliszt-trágya különösen jó hatása az eperre.

Alkohol a tejben. A belga lapokat az a szenzációs hír járta volt be legutóbb, hogy a szeszgyári hulladékkal táplált tehének tejében alkohol található. Bár a dolog a priori is nagyon kétséges, de tekintettel a tény rendkívüli közegészségügyi fontosságára: A. Petermann, a Gembloux-i állomás igazgatója két ilyen szeszgyári hulladékkal táplált tehén tejét vizsgálta meg. De semmiféle eljárással sem lehetett bennök az alkoholt kimutatni.

Olesó tojás-vizsgáló. Hogy a tojásokban a kakashágást megláthassuk (jele a termékenyítésnek), a 3 napig kotolt tojást az ajtón lévő kis lyuk elé — melyen a nap besüt — tartjuk. A meg nem termékenyítettek világosak, míg a megtermékenyítettek egy helyen sötét foltocskát mutatnak s a hég belső oldalán erekből álló hálózat látható. A termékenyítetlenek kicserélhetőek; a csibék 3 nappal később fognak kikelni.

A tyúkólakban a mézpor és hamu a legolcsóbb és a legczélszerűbb deszficiáló szerk s a legjobb védőszerk külélősdiek ellen,

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok“-ban (Május hó 21.) *Mezriczky-Szalay* Alix a hamburgi és plymouth keresztezéséről következőket írja: 1896-ban plymouth és hamburgi keresztezésből származó tojásokat költetett ki, szép eredménnyel, mert a csibék virgonczok, gyors fejlődésűek voltak, körülbelül fele nem egyszerű, hanem rózsás tarajjal. E származékok igen jó kotlók és tojástermelésre is kiválóan alkalmasak. A csibék közt csak egy jérceze volt, azonban ez is nagyobb lett a vele egykoru plymouthoknál, míg a rózsás taraju kakasok finom alkatu, karcsu, agilis állatkák voltak, de jóval kisebbek, mint a tiszta plymouth társaik.

A jérceze remek példánynyá fejlődött, pihonés nélkül tojt s tojásai nagyok és súlyo-

sak voltak. A tőle származott csibék egész negyediziglen megtartották mindama jó tulajdonságokat és jellemző sajátosságokat, melyek a keresztezésből származó eredeti jérczét ki-tüntették. A megfigyelést egyelőre tovább folytatni nem lehet, annyi azonban mindenesetre kitűnik, hogy a hamburgi tyúkfaj szokatlan átöröklési hajlammal bír s utódai is öröklők legjobb tulajdonságát, a nagy tojás-produkciót, ezzel egyidejűleg azonban azt a türethetetlen hibáját is, hogy a csirkék fölöttébb nehezen nevelhetők fel.

A „Köztelek“ (Május hó 17.) »Kender, len, pamut és jute« cz. alatt id. Molnár Lajostól egy érdekes cikk ad, melyben az író a tőle megszokott éleslátással mondja el nézeteit hazánk kender- és lentermeléséről.

Közismeretű dolog, hogy mily nagy küzdelembe került, míg a szegedi kiállítás és az ott megtartott I. orsz. gazdakongresszus segítségével megtudták teremteni az egyetlen kendergyárat — Szegeden. Magyarországból nagyon sok pénz vándorolt már külföldre kender és lenmagért (piemonti, bolognai, rigai), pedig e téren is mindegyre jobban meg kell erősödni annak a nézetnek, hogy hazai fajtáink nemesítésével sokkal több eredményt értünk volna el. A kendernek csak egy fajtája van, minden más válfaja csak a helyi specialis körülmények eredménye s ennek is, mint a komlónak — ott van a legtermészetesebb hazája, a hol vadon is megterem. A lennek már több válfaja van (Linum usitatissimum, pereme, catharticum, austiacum, alpium), melyek közül a linum usitatissimum a mivel faj. Dacára az állam és magánosok részéről megindított ösztönzéseknek, a len és kender mivelése, úgy hogy az tekintélyes jövedelmi forrássá válnék, — nem sikerül. Ennek okát abban kell találnunk, hogy már ugyszólván mindenütt az olcsó pamut-szövetet használják s a nagy gyártás alig ismer még legfinomabb minőségű áruiban is tiszta len, vagy kender vásznat. A len, kender és gyapju-szövetek pamutosak. Ez ellen küzdeni alig lehet, mert ez egyszerűen pénzkérdés. A pamut-szövet olcsóbb, de hogy sokkal kevésbé tartós, azzal senki sem törődik.

A kendert a jute, a lent a pamut fogja kiszorítani. Ez úton adózni fognak 4 világrész pamut-termelésének, a minnek egyetlen orvos-szerét csak abban látja id. Molnár Lajos, hogy: *termeszűk a pamutot mi magunk.*

• Czikkiró e merésznek látszó indítványát nem tartja kivihetetlennek, mert — ugymond — a tótmegyeri uradalom lajosművi gazdaságában házi kertben, disznóvényként a *pamutot ő is termesztette.* Nem melegágyba, hanem szabad földbe vetve, szeptember végére beérett s diónyi gubói a legteljesebb bazsarózsa nagyságához hasonló, hófehér gömböket adtak. Ha tehát melegágy nélkül beérett, biztos termést kell adnia, — mint a dohánynak, — melegágyba vetve. Bács-Torontál s Temes-megye déli részein körülbelül a Szabadka aradi szélességi foktól fefelé az aldunáig, a a szeremi síkságon szabad vetés mellett is sikerülne. Békés, Csongrád, Csanádban szintén, továbbá még feljebb melegágyi műveléssel. A n.-szentmiklósi, csákovai és adai földműves-iskolákon kellene megkezdeni a kísérleteket, a melyek ha eredményre vezetnének, nem függenének annyira az idegen népektől és világrészekről.

A „K.“ ugyancsak e számában Bedy Károly megszívlelendő észrevételeket tesz a *gazdasági állatok használása körül elkövetni szokott rossz bánásmódról.* — Ismeretes dolog, hogy főleg lovakon és szarvasmarhákon gyakran fordulnak elő olyan kisebb bajokból keletkező betegségek, melyeknek könnyen elejét vehetnők, ha ügyelnénk azokra a rossz szokásokra, melyeket ez állatok kezelése körül elkövetni szoktak. Így pld. néhol szokásban van, hogy a négyes ökröfogatok vezetésekor a béreseket nehéz, két kézre fogható ostorokat használnak. Ennek rendes következménye az,

hogy durva bánásmód mellett az ökrök össze vannak verve s a sérülések helyén a szőr lehull, sőt vér is folyik, a mi aztán a legyek által történt inficiálásra ad alkalmat. Mellőzni kell tehát a nehéz ostorokat s ezek helyett könnyű, zsinegből kötött ostort adjunk a béresek kezébe. Többféle baj kuforrásává válhatik a rozsdás láncz, mely az ökrök szemére nehezedik; vagy a szekérrúd, mely a kifogáskor leesik s a béres nem fogja fel, hanem egyszerűen elvezetve mellőlle az ökröt, rá engedi esni az állat lábára, mely ennek folytán okvetlenül megsérül.

Elő fordul, hogy kifogásnál az istállóba sietni akaró ló zabláját a kocsis rángatja, vagy össze veri a gondozás alatt álló lovat, ha az megállás után lehajol vagy vissza fordítja fejét. Az éles patkósarok az istállóban, szoros hámszorító és állandzó szij stb. mind okozhatnak súlyos következményekkel járó bajokat, azért az utánjárás és kellő szigor az állatok helyes kezelésének betartásánál mindig kifizeti magát és megóv a legkülönbözőbb bajoktól, melyek igen sokat levonnak az értékből és jövedelemből.

A „Baromfiak“ (Május hó 17.) H. H.-né tollából néhány érdekes sort közöl, melyben a pulyka neveléséről írva a következőket mondja. Ott, hol nem piacra, hanem házi szükségletre használják a pulykát, elég egy törzs, vagyis két tojó és egy kakas. A tenyésztésnél fontos a kis pulykák zöld takarmánya s hogy ez már lehetőleg kora tavasszal elegendő legyen, úgy egy 12 m. hosszú és 2—3 méter széles veteményes ágyat kell salátával sűrűn bevetni, a mely terület elegendő zöld takarmányt fog adni két tolyó pulyka után tenyésztett kis pulyka felnevelésére. Két pulykától átlag 50—60 drb. tojást várhatunk. Ennyit tojtak a czikkiró pulykái is s a tojásokból 42 kelt ki, 35 nőtt fel. Midőn kikelnek, óvni kell a meghűléstől, 8—10 napon át kapnak naponta két szem feketeborsot, mindenkor reggel éhgyomorra. Takarmányuk pár héttig tengeri dara, apróra vágott salátával, jó bőven aludtjejellel keverve. Mem feltétlenül szükséges, de tápláló eledelük lehet a tehénturó. Kéthetes korukig az apró pulykák nem bocsáthatók a szabadba, azon túl harmat felszáradás után egész nap kint lehetnek. Naponta 5—6-szor kell etetni és esőtől védeni egész 8 hetes korukig. Ez ideig vízzel nem szabad őket itatni, de ha nagy a hőség, aludt tejet kell adni, a mi a vizet igen jól pótolja.

A „Kert“ (Május hó.) cz. lapból rövid kivonatban ismertetjük *Racskovics J.* cikkét, melyben a karfiol nyári tenyésztéséről ír. Lapunk olvasói között bizonyára lesznek, kik a konyhakertek e kényes igényű növényét csak azért nem termelik, mert még a gyakorlott kertészek is ritkán sikerül a forró nyári évadban szép kárfiol rózsákat produkálni. Utbaigazításul ajánljuk Racskovics eljárását, mely a következő. Vessük el a magot június elején s tartsuk mindig nedvesen, mivel ha a 4—5 nap alatt csirázásnak indult mag a forró napon beszárad, úgy a vetemény tönkre megy. Tartsuk szem előtt azt, hogy a terület lehetőleg közzel essék a vízhez, trágyazzuk is a földet jó mélyen forgassuk át s lehetőleg délután ültessünk, hogy az éjen át felfrissüljön. A növények 60—70 cm.-re ültetendők egymástól. Ültetés után a gyakori kapálást és öntözést nem szabad elmulasztani, valamint a rózsáképződés után korhadtrágya széttergetését sem, 4—5 cm. vastag rétegben a növények alatt.

Nagy figyelemmel kell lennünk arra, hogy midőn a rózsák mutatkoznak, a növény levelei leborítsák a rózsákat, mivel azon a nap erős sugarai miatt foltok keletkeznek s ezáltal jóságát és szépségét veszti. Tehát naponként szorgosan kell átvizsgálnunk a növényt s ilyenkor a fellépni szokott hernyókra is vigyázhatunk, mert ha ezek a rózsákba férkőznek, könnyen tönkre teheti fúradtságunk minden eredményét.

T. M.

Külföldi lapokból.

A kender minősége és a trágya. A jó kender tulajdonságai a következők: Kis átmérőjű, tehát vékony rostok, a rostok fala nagyon vastag legyen (tehát nagyon erősek), a rostok kis nyalábokba legyenek egyesülve, melyek szétbontva finom szövő kendert adnak. Ezeket a tulajdonságokat keresztszöveteken nagyító üveggel igen jól meg lehet itélni.

A tiszta Thomas-salak trágyától a rostok fala igen vastag s így üregük kicsiny lesz. Superphospháttól a rostok vastagabbak, t. i. az üregük nagyobb, de a falazatuk vékonyabb. Salétromtrágya a Thomas-salakéhoz hasonló hatásu, de a rostok fala vékonyabbá válik. Istálló-trágyától a rostok aránylag óriások, de a falazatuk nagyon vékony s üregük igen nagy. Kettesével alkalmazva e trágyákat, az eredmény teljesen megfelel a külön-külön nyert eredmények összegének.

Mindig jobb az istálló-trágya Thomas-salakkal, mint superphospháttal keverve. Legjobb a Thomas-salak és salétrom kombinációja.

A tökéletes trágya, melyben van phosphorsav, nitrogén (a salétromban), káli (a chlorürben) igen jó minőségűvé teszik a kendert. A kísérletek eredménye röviden: 1. A Thomas-salak mindig jobb a superphosphátnál. 2. Istálló-trágya helyett mindig salétromot kell használni. 3. Okvetlenül szükséges a Thomas-salakat és a salétromot egyidejűleg alkalmazni. 4. A káli trágya főleg ott ad jó eredményt, a hol a földben nincs elég. Minőség tekintetében tehát a legerősebb trágya-kompozíció a következő: Thomas-salak + salétrom + káli. (Ch. Guffroy a Journ. d'agricult. pratique 99. Nro. 16.)

A takarmányrépa és a salétrom. Dussere a laussanni gazdasági állomás igazgatója tett kísérleteket 1898-ban a répának salétrommal való trágyázásával. Az első kísérletnél használt föld sok szerves anyagot és nitrogénben dús alagcsöveget volt, szintén sok nitrogént tartalmazó tőzeg-altalajjal. 1897-ben árpa volt benne s felerészben őszszel, felerészben tavasszal gyöngén meg volt trágyázva istállótrágyával. Ezenkívül hektáronként 500 kgr. superphosphátot s 250 kgr. kénsavas kaliumot kapott. Az 5 parcella közül egy nem kapott salétromot, a többi 4 növekvő mértékben 200—500 kgig. kapott hektáronként: május 30, jul. 13. és aug. 4-én. A mily mértékben több és több salétromot kaptak, abban a mértékben voltak szebbek, nagyobbak és súlyosabbak a répák. A protein-tartalom növekedett, csupán a cukortartalom lett valami csekélységgel kevesebb. — Azt mondják, hogy a nitrogénben dús földben a répa a salétromtrágyából sok salétromot halmoz föl magába, mely hashajtóvá teszi. Tény, hogy a vegyi vizsgálat azon répánál, mely hektáronként 500 kg. salétromot kapott, a salétromsavnak 0.036%-nyi aránylagos gyarapodását mutatta ki, de a feletetésnél ennek a csekély többletnek nincs különösebb hatása. Ez a % azonban hektáronként megfelel mintegy 58 kgr. direkt absorbeált salétromnak. 500 kgron felül adott salétromtrágya semmi jó eredményt nem ad, sem minőségben, sem mennyiség tekintetében. A második kísérletet homokos, száraz talajban zab után, tette meg igen kitűnő eredménynyel, bizonyosságául annak, hogy a salétrom trágya, ha a földben elegendő phosphorsav, káli és mész van, igen jó hatásu, ellenkező esetben a termést csökkenti. (Journ. d'agricult. 99. No. 16.)

Az őszi búzát déli Európában, ott a hol így kell művelni. 3—4-szer öntik, legtöbbször fejlődése egész ideje alatt. Földolog, hogy a szántóföld megfelelően el legyen látva árkokkal (2—4 méteres táblákra osztva), melyekben a víz lassan folyon, hogy a búza gyökerét ki ne mossa. Az öntözések célja itt is a föld felfrissítése és nem a nedvesen tartás. Az agyagos, kötött talaj természetesen sokkal kevesebb vizet igényel, mint homokos, vagy agyagos-homokos, ilyen esetben is. Az árpát

is szokták így művelni. Az árpa azonban sokkal kevesebb vizet igényel. (Journ. d'agric. prat. 99. No. 16.)

A takarmányrépa, a szárított és a megsavanyított vagdalék befolyása a tejtermelésre. 24 Simmenthali és Allgani-fajta tehénnel végezték a feletetési kísérleteket G. Andrea birtokán Craundorfban dr. Kellner prof. felügyelete alatt. Az alaptáplálék állott: 1000 kgr. élősulyra számítva 5 5 kgr. sarjuból, 10 0 kgr. zabszalmából, 1 0 kgr. lenmaglisztből, 1 kgr. gyapotszalmából, 2 kgr. földmogyorólisztből, 3 kgr. búza-derczéből. A répa mennyiségét úgy alkalmazták, hogy az egész kísérletezési idő alatt a tápanyag-mennyiség benne ugyanaz maradjon.

A feletetés 4 időszakra volt osztva. Az 1-sőben répát, a 2-ikban szárított vagdalékot, a 3-ikban megsavanyított vagdalékot adagoltak. Hogy a laktatio befolyását a tejelésre meghatározhassák, a 4-ik periodusban megint répát adagoltak. A 24 tehénre való táplálék lehetőleg egyenletesen kevertetett össze naponta. Az átmenet egyik táplálékról a másikra fokozatosan történt. A tejelésben nem fordultak elő számbavehető rendellenességek. A teheneket naponta 3-szor fejtek. A tejmennyiséget mérőkannával, de leginkább a O. Lindemann-Hasserode-féle mérővel eszközölték, továbbá naponta meghatározták a napi hozam fajsúlyát, zsirtartalmát is.

A négy periodus eredménye a következő:

	Tejhozam naponta egy-egy tehénél kgr.	Száraz- anyag tartalom %	Zsirtar- talom %
I. répa	13.755	12.87	3.51
II. szárazvagdalék	14.101	12.88	3.60
III. megsav. vagd.	14.348	12.72	3.45
IV. répa	12.107	12.92	3.45

Ezek szerint a szárított s még inkább a megsavanyított vagdalék volt kedvezőbb hatással a tejkiválasztásra a répánál. A tej minősége azonban lényegesen nem változott. (Biedermanns Centrebl.-ba Bornstein 99. No. IV.)

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgatóválasztmányja 1899. évi május hó 30-án (kedden) d. u. 1/2 órakor ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Mult IV/25-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár április havi forgalmáról.
3. A földm. minister leiratai a gyümölcs- és borértékesítés tárgyában tartandó ankétek ügyében.
4. Ülés napjái beérkező ügyek.
5. Indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a következő körlevelet bocsátotta ki képviselőihez:

„A súlyos elemi csapások, melyek a gazdaközöniséget a legutóbbi években sújtották és különösen a mohó kapzság, melylyel a kartellbe lépett biztosító részvénytársaságok a biztosítási díjakat kiméretlenül felcsigázták, egy táborba szölitják Magyarország gazdaközöniségét.

Védekezni az önzés ellen és küzdeni a gazdák érdekeiért, ez hazafias kötelessége mindnyájunknak; szembeszállani az erőszakkal és lehetővé tenni, hogy a gazda életét és vagyonát erejéhez mért mérsékelt díjakkal biztosíthassa és hogy e mellett olcsó hitelhez is jusson, ez a cél, melyre törekszünk. *Olcsó biztosítás: olcsó hitel:* ez az, a minek elérésére most t. képviselőink buzgó támogatását kérjük.

A gazdák részéről országszerte nyilvánult közóhajtásnak megfelelően, igazgatóságunk e hó 16-án tartott ülésében a szövetkezet megszilárdítását és működési körének fejlesztését határozta el. Hogy a gazdák ezentúl ne legyenek a kartell önkényének kiszolgáltatva, a tűzbiztosításon kívül a jövőben újból felveszünk a jégbiztosítást is működésünk körébe, de azon kívül életbe fogjuk léptetni az életbiztosítási ágazatot, beleértve a munkás és népbiztosítást is.

A gazdaközöniség anyagi és erkölcsi érdekeire nézve oly mélyreható és fontos vállalkozásunkban teljes sikerre számíthatunk, annál is inkább, mert szövetkezetünk anyagilag is fog tagjainak minden tekintetben biztonságot nyújtani.

E célból igazgatóságunk a biztosítéki alapnak egy millió koronával való felemelését határozta el olyképp, hogy ezen összeg erejéig 100,000 darab 10 korona — azaz 5 forintos részjegyet bocsájt ki.

Valódi népi intézményt óhajtván létesíteni, mely önzetlenül a nép érdekeiért küzd, a részjegyek értékét szándékosan állapítottuk meg oly csekély összegben, mert célunk az, hogy első sorban a kis gazdáknak legyen módjukban, e részjegyeket megszerezni, hogy ez által részesévé lehessenek a nagy munkának, mely mindenkre várakozik, ki a gazda jólétét, boldogulását kívánja.

E részjegyek 5 százalékkal fognak kamatozni és megállapított sorsolási terv szerint minden évben bizonyos mennyiség erejéig törlesztetni, úgy hogy a részjegyek megszerzése igen ajánlatos tőkebefektetésnek is fog bizonyulni.

De nem állapodunk meg pusztán a biztosítás kérdésénél, hanem célunk és törekvésünk, gazdáinknak azt az *olcsó hitelt* nyújtani, mely után évtizedek óta hiába sóvárognak, a nélkül, hogy a sokszor hangoztatott ige testté vált volna.

E végből szövetkezetünk kebelében külön *jelzálog- és hitelszövetkezet* létesítünk két millió korona alaptőkével, mely célra külön 200,000 darab ugyancsak 5 százalékkal kamatozó 10 korona részjegyet fogunk kibocsájtani.

Ekkép gazdaközöniségünket a hitelnyújtás terén is teljesen függetlenítjük azon elemektől, kik helyzetére nem egyszer oly végzetes befolyással voltak.

A midőn még megemlítjük, hogy igazgatóságunkat és a felügyelő-bizottságot új tagok belépésével kibővítjük és hogy egy nagy választmány létesítése, valamint az alapszabályok ekként szükségessé vált módosítása iránt tagjainkat rendkívüli közgyűlésre fogjuk összehívni: főbb vázlatokban képet adtuk az újjáalakításnak, melyet szövetkezetünknel keresztülviszünk és melyből tisztelt képviselőink is meggyőződhetnek, mily fontos és jelentékeny szerep vár a jövőben szövetkezetünkre és velünk együtt képviselőinkre is, kiknek vállain a siker oroszlánrészre nyugszik.

A részjegyek elhelyezése az önk. erejétől, buzgalmától és tapintatától függ. A részjegyeknek a nép birtokában kell maradniok, hogy már e révén is különös érdeklődés kapcsolja a részjegyek birtokosait a szövetkezethez, mint saját intézményükhöz. Tisztelt képviselőink maguk kezdjék meg a jegyzést a részjegyekre és maguk vásároljanak belőlük mindenki tehetségéhez mérten, azután Iparodjanak saját községükben és a környéken minél több részjegyet jegyeztetni.

Magunk részéről szívesen hajlandók vagyunk úgy önknek, mint a tagoknak a jegyzést megkönnyíteni.

Hitelt csakis oly tagoknak nyújtunk, kik biztosításukat a szövetkezetnél eszközlik, miért is a részjegyek mindkét nemére egyszerre eszközöljük az aláírást.

Csak az vehet jelzálog- és hitelrészjegyet, a ki legalább egy biztosító részjegyet vásárol; egy biztosító részjegy birtoka két jelzálog- és hitelrészjegy aláírására jogosít. A részjegy ára 5 frt.

Az aláírt részjegy értéke rendszerint készpénzben küldendő be, a hol azonban a részjegyek készpénzért el nem adhatók, ott hitelezük azok értékét rendes váltó ellenébe f. évi szeptember elsejéig.

Minden ily váltó azonnal beküldendő. Mihelyt a pénz vagy a váltó beérkezik, az illetők nevére kiállított részjegyeket azonnal megküldjük.

Minden egyes részjegy tulajdonosa a közgyűlésen szavazati joggal bír. 50 szavazatnál többet azonban egy tag sem gyakorolhat.

Az új ágazatok működési megkezdésének időpontját az egybehívandó rendkívüli közgyűlés fogja megállapítani.

Hazafiúi tisztelettel: Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet: *Gróf Teleki Géza*, elnök. *Szónyi Zsigmond*, vezérigazgató.

Ajánljuk a fentieket gazdaközöniségünk szíves figyelmébe. Jövő számunkban bővebben is foglalkozni fogunk e tárgygyal, mely ma első fontosságú kérdés.

— **A magyar vaj kivitele.** A magyar vajkivitel örvendetes haladást mutat. A nagy nehézségek daczára évről-évre nagyobb mennyiségű magyar vaj jelenik meg immár nemcsak az európai piacokon, hanem Dél-Amerika és Ázsia kikötővárosaiban is, ahol a magyar vaj már olyan jó hírnek örvend, hogy leghatalmasabb versenytársaival a dán és francia vajjal a versenyt is felveszi. A mult évben a következő piacokra szállítottak magyar vajat: Anglia 126 kg., Bosznia 204 kg., Brazília 14,839 kg., Bulgária 354 kg., Khina 193 kg., Egyiptom 40 kg., Franciaország 195 kg., Japán 180 kg., Németország 33,425 kg., Svájc 550 kg., továbbá Törökországba, Japánba és Khinába is indítottak próbaszállítmányokat, melyek sikerrel kecsegtetnek, A magyar vaj tehát ismertté kezd lenni az egész világon.

— **A termésnek előre való eladása.** Érdekes határozatokat hozott a legfőbb itélőszék a minap a gazdák érdekében. Sok gazda van, aki a termését előre szokta eladni, bár nem tudhatja, mennyi lesz ez; ha aztán a termés nem felelt meg a várt mennyiségnek, jól rá kellett fizetni, mert a vevő követeli, hogy a neki eladott termést akárhogy előteremtse. Most maga a legfőbb itélőszék akarja megakadályozni az ilyen veszedelmes gabonauzsorát, midőn kimondja, hogy „érvényes ugyan az ilyen előre eladásról kötött szerződés, de ha az eladónak — önhibáján kívül — az eladott mennyiség a saját terméséből ki nem kerül, akkor csak annyit tartozik szállítani, amennyi termett, sőt ebből is — ha az ellenkező nem lett kikötve — levonhatja a saját gazdasági szükségleteire szükséges mennyiséget. A hiányzó mennyiség helyett a vevő nem követelheti más hasonló áru szállítását, sem a naptár szerinti egyen értéket és csak az esetleg már felvett vételárt kapja vissza. Ha azonban az eladó a tényleg meglevő mennyiséget nem szállítja, a vevő jogosítva van ezután árkülönbözetet is követelni.

— **A korondi fürdő** hazarészünk egyik legkedvesebb és egyben leghatásosabb üdülő helye; olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk a fürdő mai hirdetését.

— **Vitrolin.** Ily czimű hirdetésünkre, melyben László m.ujvári gyógyszerész saját találmányu peronospóra elleni permetező oldatát ismerteti, azzal ajánljuk olvasóink figyelmébe, hogy a vitrolin eddigi alkalmazásáról több igen jó elismerő véleményt hallottunk. Mindenesetre jó lesz minél több kísérletet tenni e szerrel s ha beválik: ne fizessünk a külföldnek tovább is adót a sokféle drága permetező anyagokért.

— **A Triesti Általános Biztosító Társulat** (Assicurazione Generali) f. é. április hó 22-én tartott 67-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1898. évi mérlegek.

A jelentés különösen kiemeli, hogy Hegedűs Sándor igazgatótanácsos úr kereskedelemügyi miniszterre történt kineveztetése folytán az intézet igazgatóságából kilépett, mely körülményről az igazgatóság a közgyűlés alkalmával következőképp emlékezik meg:

„Tisztelt Urak! Engedjék meg, hogy jelentésünk első helyén, rokonszenvünknek adjunk élénk kifejezést azon

nagyabcsült férfit iránt, ki Ő Felsége kegyéből megbízást nyert a magyar kereskedelmi miniszter magas és díszes állásának elfoglalására. *Hegedűs Sándor* rendkívüli tehetsége így teljes mértékben nyert elismerést és midőn ez örvendétes tényről Önökkel egyetemben őszinte meglepéssel üdvözöljük, mélyen fájjaljuk egyúttal azon veszteséget, mely ezáltal intézetünkre hárul, mert társaságunk kénytelen lemondani ezen férfiu közreműködéséről, ki őt 16 éven át felette buzgó és becses támogatásban részesítette. Kérjük szíves felhatalmazásukat arra nézve, hogy az itt kifejezett érzelmeinkről ez évi közgyűlésünk jegyzőkönyvében megemlékezhessünk.

Az előtűnk fekvő jelentésből láthatjuk, hogy az 1898. december 31-én érvényben volt *életbiztosítási tőke összege* 449,226,817 korona 22 fillért tették ki és az év folyamán bevett díjak 19,100,562 korona 14 fillér rugtak. Az *életbiztosítási osztály díjtartaléka* 8,641,165 horona 59 fillérrel 114 696,582 korona 69 fillérre emelkedett.

A *tűz- és szállítvány-biztosítási ágakban* a díj és illeték bevétel 27.135,669 korona 94 fillér volt, miből 11,372,530 korona 78 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 15,763,139 korona 16 fillérre rugott, mely összegből 12,490,283 korona 14 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten, a jövő évre vittetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 71175.674 korona 21 fillér.

Károkkért a társaság 1898-ban 26,527,234 korona 21 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 633,489,520 korona 86 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kárterítési összegből *házánkra* 118,390,059 korona 49 fillér esik, mely összeget a társaság 175,585 kérésben fizetett ki.

A *nyereségtartalékok* közül, melyek összesen 14,935,029 korona 89 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti *nyereségtartalék*, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az *értékpapírok árfolyamán adósására* alakított tartalék, mely az 1,604,315 korona 40 fillér *külön tartalék*, ugyszintén az évi nyereségből kihalított 903,418 korona 70 fillérrel *9,575,029* korona 89 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlítendő még a 160,000 koronára rugó *kétes követelések tartaléka*. — Ezekon kívül fennál még egy *560,000* koronát kitevő *külön alap*, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsé.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 143,645,142 korona 28 fillérről 153,073,167 korona 08 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések	25,495,680 kor. 45 fillér.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	12,126,433 " 54 "
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	1,692,124 " 22 "

4. Értékpapírok	103,494,915 " 65 "
5. Tárca váltók	711,252 " — "
6. A részvényesek biztosított adólevelei	7,350,000 " — "
7. Bankoknál lévő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával	4,212,761 " 75 "

Osszesen 153,073,167 kor. 61 fillér.

Ezen értékekből *43 millió korona magyar értékekre esik.*

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Az „E. G.” közvetítő osztályánál jelenleg előjegyezve van:

Kínálat:

Eladó cséplőgép. Egy Hofherr és Schrantz gyártmányu 4 lóerejű járgányos tisztító cséplő garnitúra zsákoló készülékkel, jó karban, jutányosan eladó. Címet (B. J.) jegy alatt a kiadó-hivatal ad.

Kereslet:

Árpa, vagy dereze, 3 kocsi, junius, julius és augusztusban kocsinként való szállítás mellett, megvételre kerestetik. Cím (R. u.) jegy alatt a kiadóiban megtudhatók.

Pénzpiac helyzete. Az Osztrák-Magyar-bank főtanácsa folyó hó 18-iki ülésén a kamatlábot egy fél százalékkal leszállította. Ennek dacára sem Bpsten, sem Bécsben a magán-kamatláb a nagy pénzszüke miatt nem lett olcsóbb.

Az osztrák-magyar-bank bpesti főintézeténél a benyújtások május 23-án 3 millió forintot felül voltak, mi igen jellemzően illusztrálja a nagy pénzkeresletet május 25.

Időjárás. Az idő Európaszerte tulnyomóan borult és esős; a hőmérséklet nem változott lényegesen. Hazánkban a délkeleti vidékek kivételével, általános esett az eső.

Nagy-Szombatban, Ó-Gyallán, Sopronban, Pécsen, Zombor, Károlyvárosban és Egerben jégesők is voltak.

Az erdélyi részekben a hét elején Kolozsvár vidékén volt nagyobb jégeső, mely jelentékeny károkat okozott, általában az idő állandóan borult, itt-ott esős, a hőmérséklet pedig magas.

Főslal. Enyhe, esős idő várható.

Hőmérséklet. Budapest 14 6, Ó-Gyalla 150, Szeged 17-9, Kolozsvár 12-2.

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készárúzetlet.

1899. május 24.

Buza bántási	78 kilós	frt	9:30—9:40
„ tiszavidéki	„	„	9:25—9:35
„ bacsikai	„	„	9:20—9:30
rozs prima	70—72 kilós	frt	7:20—7:35
„ másodrendű	„	„	7:05—7:20
árpa takarmány	„	„	6:15—6:35
„ égetni való	„	„	5:80—6:10
„ sörfőzésre való	„	„	6:60—7:—
zab	„	„	5:90—6:—
tengeri ó bántási	„	„	4:40—4:45
„ másnemű	„	„	5:—5:25
köles	„	„	4:15—4:45

Jelenleg buza, rozs változatlan, árpa hanyatló, zab és tengeri szilárd irányzatú.

Kolozsvári piac

Fölhozatal legnagyobb mennyiségben tengeriben volt, más gabonaneműek főleg zab, kevés búza.

A kereslet korlátolt volt, tengeriben azonban a bánffy-hunyadi kereskedők — kik sok tengeri vetek — élénkebb irányzatot teremtettek

A csütörtöki (május 25-iki) **hetivásáron** a következő árakat jegyeztük föl.

Buza (piaczi)	frt	7:20—7:50
„ (jobb minőség)	frt	7:60—8:20
Rozs	frt	— — —
Árpa	frt	4:20—5.—
Zab	frt	4:80—5:10
Tengeri	frt	4:30—4:40
Bab fehér	frt	4:80—5:20
tojás 13 drb. kisebb		20 kr.
„ 12 „ nagyobb		20 kr.
Csirke nagyság szerint		40—50—60—80 kr.

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNYFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Bárány MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

A kiadóhivatal vezetője:

MARSELEK FERENCZ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

Legjobb gazdasági-, vetemény- és virágmagvak kaphatók

TAUFFER FERENCZ utódánál
KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCA 5.
(40.) Telefon: 201. sz.

Nagy raktár Gazdasági gépekből,
Mc. Cormick-féle kaszáló és aratógépek,
továbbá kerékpárok, villamos csengők és összes részei, gabona-zsákok stb. stb.

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót
chemigrafikai műintézete
Budapest,
IV., Kossuth Lajos-utca 15.
az Újvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesítetnek. (4.)

A „Kolozsvári Népbank, mint Szövetkezet”
második üzletévébe lépett.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hízagpótló voltát, már az első év alatt, beigazolta

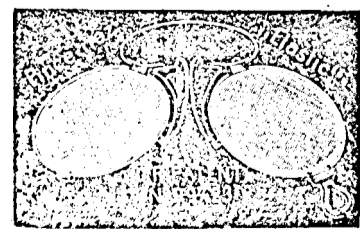
Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetétjeinek kedvező gyümölcsösztetése fogják ezentul is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csekély-sége folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a betéteket 5½%-kal gyümölcsösztetheti.

Üzletész-jegyzések eszközölhetők mindennap d. e. 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben: **Külmagyar-utca I. szám alatt a theologiai épületben.**

Egy üzletész ára 30 frt, mely összeg heti 20 kros részletekben törleszthető.

Eddig jegyzett üzletészek összege: **30,000 frt.** (60.)

FIGYELMEZTETÉS.
Üzletem most csakis VII. Erzsébet-körút 5. szám alatt, a New-York palota és Kerepesi-út között létezik. Amateur fényképezési cikkekben folyton új dolgok kaphatók. Fényképezési gépek 6 frttól feljebb. Szemüvegek 1 frttól. Legújabb szabadalmazott **PATENT KNEIFER** orrszorító, mely minden orron könnyen ül és a mellett mégis erősen tart. Légsulymérő, Lázmérő és Hőmérők 50 krtól feljebb.

Emberi műszemnek minden színben; ugyszintén állati szemek is.
Árjegyzék magyar utasítással ingyen és bérmentve.
Hatschek Béla látszerész és műszerész a „Műszemhez” Budapesten.

Triesti általános biztosító-társulat.

KIADÁS

ASSICURAZIONI GENERALI. Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi-biztosítási ág (1898.)

BEVÉTEL

Table with 4 columns: korona, fil., korona, fil. for both sides of the account (KIADÁS and BEVÉTEL). Rows include categories like 'Kárfizetések', 'Üzleti kiadások', 'Leírások', and 'Tartalék függő károkra'.

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Életbiztosítási ág (1898.)

Table with 4 columns: korona, fil., korona, fil. for both sides of the account. Rows include categories like 'Esedékes biztosítások', 'Fizetések visszavárárolt kötvényekért', 'Üzleti kiadások', and 'A biztosítási alapok állása'.

VAGYON

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1898. december 31-én.

TEHER

Large table with 10 columns: Folyó szám, A tétel neve, A (korona, fil.), B (korona, fil.), Összesen (korona, fil.), Folyó szám, A tétel neve, A (korona, fil.), B (korona, fil.), Összesen (korona, fil.). Rows list assets and liabilities with detailed descriptions.

Besso József, Besso M., Dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., Dr. Levi J., Gróf Papadopoli Miklós, Romanin Jacur Manó, Segré V., Vivante Fortunat. A vezérigazgató: Richetti Ödön.

Magyarországi vezérigazgatók: Steinhardt, Poór. Az intézet hivatalos helyiségei: Budapest, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatnak és élet-, tűz-, szállitmány és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszofbiztosító részv.-társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset ellen biztosító-társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

(131)

A kolozsvári főügynökség
Fleischel Izsó.

KASSANTAL

aranyozó-üzlete
Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb esztétikus arannyal.

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (163.)

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főté 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127.)

SZÉKELYFÖLD

leghatásosabb fürdője: **KOROND.**

Van tömör sós-, külön borviz lobogó fürdője; páratlan vasas borvizei; fenyves; sós-levegője; olcsó koszt és szállás.

Prospektust küld: (182.)

GÁSPÁR GYULA

Marosvásárhelyről.

Marcinkiewicz Ignác férfi ruha-szabó
KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdosnágokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(170.)

A Jelenkor legtekélyesebb és legjobb motor cséplőkészletei!

1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898., évben 32 első díjjal kitüntetve.

Első prosznitzi gazdasági gép- és gőzmotor-gyár, Wichterle F.,

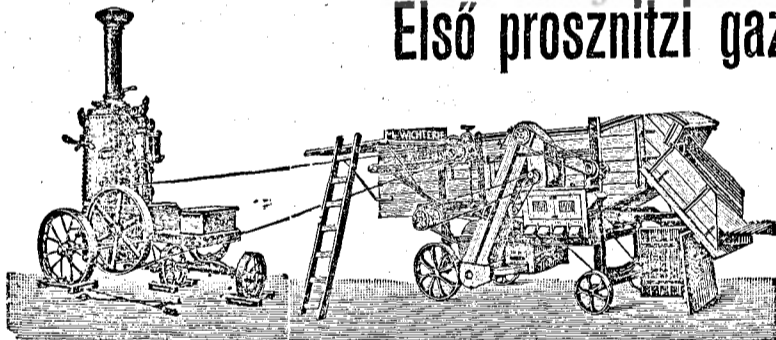
BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50.

ajánlja legújabb szerkezetű szabadalmazott, teljesen szikramentes

motor-cséplő-készleteit

kettős tisztítóval, árpatoklászoló és legezlszerűbb löhere hüvelyezővel, olcsó árak és teljes jótállás mellett. Már több 100 készlet kitűnő sikerrel működésben.

Motor és nagyobb gőzcséplőkészleteink, valamint egyéb gazdasági gépeink megtekintethetők nagyszabású telepünkön Budapest, VI., Gyár-utca 50, hol szakszerűleg bemutattnak. (180.)

KUT SZIVATTYUK és ÉPÍTÉSI SZIVATTYUK!

Kolozsvári vízvezeték- és csatornázási vállalat

Bányai K. és Társai bejegyzett cég.

Iroda, műhelyek- és raktárak:

KOLOZSVÁR, főté 18. szám. Telefon 324. szám.

Elvállalunk úgy helyben, mint vidéken is, magánházakban, uradalmak és kastélyokban a legújabb modern kivitelben, a legmesszebb menő műszaki berendezéseket, bármily nagyságban, valamint a régebben berendezetteknek a mai korszerű átalakítását és javítását teljes garantirozás mellett a legolcsóbb árakon. Létesítünk fürdő-telepeket, egészségügyi berendezéseket a legújabb találmányok szerint, klosetteket fűtés és világítási készüléket, melegvíztelepeket, vizkutatásokat, furatásokat és alagsóvezetékeket a saját rendszerünk szerint.

Készítünk tüzelő fecskendőket, felszereléseket, szivattyukat, házi és kerti fecskendőket minden alakban és nagyságban.

A legelsőrangú gyárakkal levő előnyös összeköttetések folytán a legjutányosabb árak mellett vállalkozunk és szállitunk.

Költségvetés és tervzeteket díjmentesen készítünk úgy a helyi mint a vidéki t. megbízóinknak.

Kérve kiterjedt vállalatunknak pártfogását és becses megrendelését is.

Kolozsvári vízvezeték és csatornázási vállalat

Bányai K. és társai

(143.)

Kolozsvár. főté 18. sz. Telefon 324. szám.

TÜZOLTÓ FECSKENDŐK és FELSZERELÉSEK!

Nagy József
ékszerész üzlete

Kolozsvárt Fötér Br. Josika ház.

Alapított 1852-ik évben.

Ajánlja arany, ezüst és ékszer neműekben különleges nagy raktárát.

Készít új ékszereket és elvállal minden-nemű javításokat.

Legjutányosabb árak, csere teljes értékben. (165.)

MÁJER MIHÁLY épület és műbádogos

Kolozsvárt, Belközép-u. 53.

Elvállal mindennemű épület bádogos munkát, fedél festést és javítást. Ajánlja raktárán dúsan fölszerelt konyha és kertészeti berendezéseket. Elvállal mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Pontos és szolid munka (162.)

Májér Mihály.

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, zimbalmok, fa- és réz fúvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választékú caktára; továbbá német és olasz

hurokat

BRAUN MIHÁLY

KOLOZSVÁR

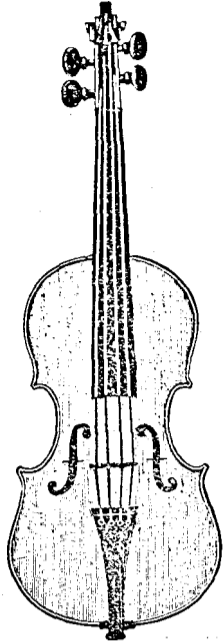
Wesselényi Miklós-u. 18.

Mindennemű javítások

pontosan és olcsón eszközöltetnek Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek.

Árjegyzék

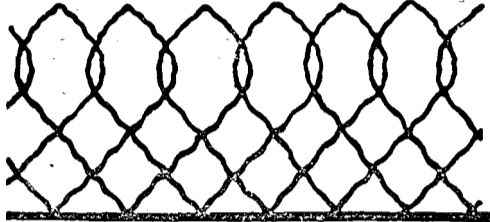
kivánatra ingyen és bérmentve. (117.)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és ezinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121. 4—26.)

Bámulatos olcsó!

Goldin óra 8 frt.

Mikel remontoir erős zsebóra, szépen díszített tokkal. másodpercsmutatóval csak 2 frt 60 kr. Nikkel remontoir zsebóra, zománcz számlappal, minden 32 órában, kitűnő szerkezetű, 3 frt 50 kr., duplafedéllel 5 frt. Uj ezüst rem. zsebóra művészileg vésett tokkal, teljes szerkezetű, 4 frt 20 kr., duplafedéllel 5 frt 50 kr. Tula rem. zsebóra 5 frt, duplafedéllel 7 frt 50 kr. Valódi ezüst rem. zsebóra, finom svájci szerkezetű, 6 frt, duplafedéllel 8 frt. Valódi ezüst lánczok 2 frt és feljebb. Ébresztőórák 2 frt. A nálam vásárolt nikkell- és ezüstórák jóságáért, valódiságáért 10 évi írásbeli jótállást nyújtok.

Javitások 2 évi jótállással. (111.)

Képes árjegyzéket **óráról**, továbbá külön árjegyzéket **tajtékpipákról** ingyen és bérmentve küldök.

Kun H. műórárs,

Budapest, Koronaherczeg-utca 7.

Köszönetnyilvánítás.

Ő fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpall bélelt cipőkkel. Ő fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipőszénnél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzcipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor úr!

Az asbestbetétű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő hive

VEKERLE SÁNDOR.

Óvakodjunk a hamisításoktól,

Óvjuk lábainkat az izzadástól, melegtől

és meghűléstől.

Nines többé lábfájás!

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem hörkeményedés,

sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid ideit viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr.

gyermeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közönségseregnek s a m. kir. honvédségnek eddig 22 500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladókna megfelelő árendemény.

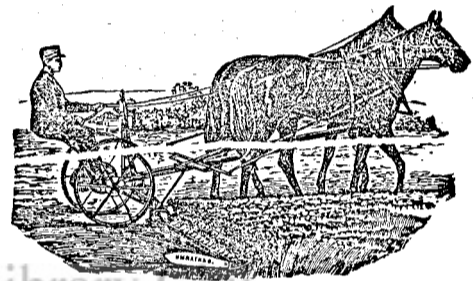
Kapható kizárólag az

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR

BETÉTI TÁRSASÁGNÁL,

Budapest, VI. Sziv-utca 18. szám.

(167.)

Saját gyártmányu

„DARLING“ fűkaszalóink

és

„Handy“ marokrakó aratógépeink felülmulják

ugy czélszerű szerkezet, mint tartósság tekintetében az eddig nálunk ismert összes amerikai gyártmányokat. E mellett jelentékenyen olcsóbbak a magas vám- és fuvar-költséggel behozott amerikai gépeknél.

Árajánlattal és esetleges felvilágosítással szives megkeresésre készséggel szolgálunk. (169.)

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosok

Budapest, V. ker., Váci-körút 60. sz.

Ugyanott szénaforgatógépek, lógereblyék, (széna- és gabona-gyűjtők), gőzcséplőkészletek, kazalozók stb. nagy választékban.

**CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!**

X.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani a **beltorda-utcai róm. kath. Lyceum-épületben levő**

kárpitos butorraktáromat,

hol állandóan készletben tartok teljes lakberendezéseket, ugyszintén egyes butordarabok, mint szekrények, heverő diványok, lószőr, afrik. és ruganyos-matráczokat, tükröket és képeket stb. a legolcsóbb árak mellett. — Elvállalok mindennemű kárpitos munkát úgy helyben, mint vidéken. Átalakításokat is izlésesen és utányos árban a legújabb rajzok szerint saját műhelyembe készítek. Továbbá a legújabb szerkezetű és összecsintható ágybetéttel — divánok és fautelek s a legújabb tábori ágyakat sodronybetéttel, különösen becses figyelmükbe ajánlva s pártfogásukat kérve, vagyok

(119.)

tisztelettel **MAYER GÉZA** műkárpitos és butorraktáros.

Haszonbérbeadási hirdetés.

Méltóságos gróf Haller Péter úr tulajdonát képező Kis-Küllőmege Darlacz községi birtok, mely áll:

- a.) Belsőségek, kertek, régi és felújított szállókból, mintegy 50 kat hold területtel;
- b.) szántótagból mintegy 263 kat. hold területtel;
- c.) réttagból mintegy 98 kat. hold területtel és
- d.) mintegy 306 kat. hold erdőből;

(175.)

a községben gyönyörű fekvésű úri lak, — gazdatiszti és gazdasági épületekkel felszerelve, több évre haszonbérbe kiadó és azonnal-átvehető.

A birtok piacza Medgyes város Darlacz községétől mintegy 1/2 óra járásnyira van. Vasútállomás: Medgyes és ezen kívül vasuti megálló hely a birtok közvetlen közelében: Baráthely.

A birtok kellőképen vetésekkel betermelve van.

A birtokkal annak teljes dús felszerelése is átvehető.

A haszonbérbeadás feltételei felől értekezni lehet: Darlaczon a tulajdonossal, illetve a birtok intézőséggel.

Felvilágosítással szolgálhat Dr. Issekutz Győző erzsébetvárosi ügyvédi irodája is.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyujt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékkal,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékkal és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereségekötvények.

Repce, Árpa, Buza stb. aratásra

és szalás takarmányadagolásra a (174.)

szabadalmazott „KÉVE ÉS PORTIÓ-KÖTELEK“

Bellán Mátyás-tól

BÁCS-CSÉBEN

sok évi tartósságukat tekintve olcsóbbak a szalmaköteleknél. Ugyanott mindennemű Gazdasági kötélárúk jótállással. Az első minőség hosszuszálú bácskai kenderből készül. Legjutányosabban beszerezhető. Tessék árlapot kérni!

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó

Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.

PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább felsorolt munkákat jótállással

Kitüntetve.

lett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre eresz csatornákat és egyéb díszitményeket horgony vagy hárminemű fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindennemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összekötésére, teljes magán fürdők, szivattyúk, fecskendők,

szőkőkutak, stb. csatornázások vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (csoetek) minden kivitelben, vizelők, mosdók és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Még minden résztvevő aratógépversenyen, ép úgy 1898. év július hó 11-én Hódmezővásárhelyen is a két első díjjal aranyérmekkel lett kitüntetve.

Mc Cormick

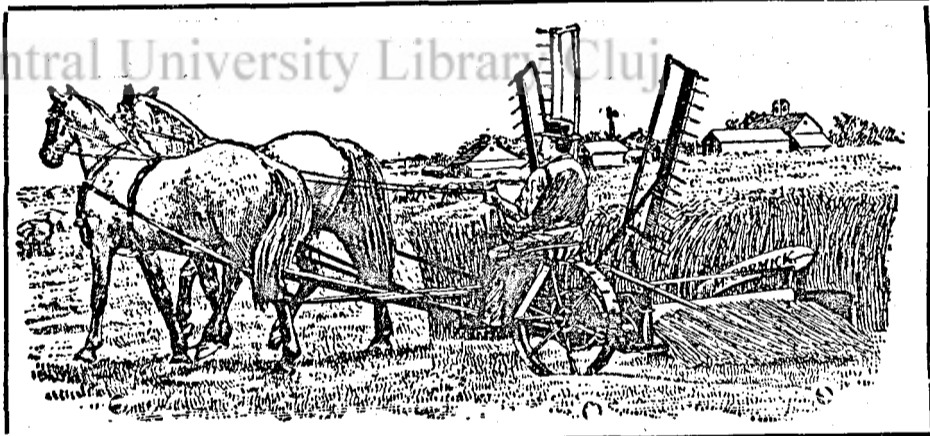
a világ legrégebbi arató- és fűkaszalógépgyára Chicagóban.

Magyarországi kizárólagos vezérképviselősege

BUDAPESTEN Müller és Weisz VI. Gyár-utca 66.

Ajánlják: a legmegbízhatóbb Mc Cormick „HUNGARIA“ kéveköti aratógépet, a legtekélyesebb Mc Cormick „DAISY“ marokrakó aratógépet és a legújabb s legjobb Mc Cormick „NEW 4“ fűkaszalógépet.

Számos kitüntetések és elismerő levél igazolja.

Legjobb a világon! és legkedveltebb.

Legjobb a világon! a legkönnyebb

Mc Cormick gyártmányu gépek bámulatos tökéletességét.

Gépeink nagy számban, a gazdák teljes megelégedésére az ország minden részén működésben vannak. (154.)

SZIVATTYUK

mindennemű házi és nyilvános célokra, a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

A BOWER BARFF-féle

szabadalmazott inoxydálási módszer szerint

= inoxydált szivattyuk =

(87.) rozsdá ellen védve.

W. GARVENS, Wien,

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

MÉRLEGEK

legújabb javított rendszerű tizedes, százas és hídmérlegek, fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra

EMBERMÉRLEGEK, MÉRLEGEK

házi használatra

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság.

I. Schwarzenberg-gasse 6.
I., Wallfischgasse 14.

MALOM-BERENDEZÉSEKET,

valamint

egyed malomgépeket, vizeskerekeket, turbinákat, közlőműveket stb. gyárt és szállít

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

malomépitészeti gépgyára és vasöntődéje

(102.)

Budapesten,

Külső Váci-út 54. szám.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaal és Molnar.

Siemens és Halske

(161.)

részvénytársaság

villamvilágítási és erőátviteli gyárjai
BUDAPESTEN.

Készítenek: Villamos világítási és erőátviteli központi telepeket városok, malmok, gyárak és magánosok részére. Villamos világítási és villamos erőátviteli berendezéseket, villamos bányászati berendezéseket, vasuti váltóbiztosító, távbeszélő és elektrolitikai berendezéseket, elektromotorikus kapcsolatokat szerszám-gépekhez. Kábeleket távirászat, telefon és világítási célokra 1000 mm² rézkeresztmetszetig. Különböző elektromos és kombinált világító testeket.

Gyárak: V., Váci-ut 54. Irodák: VIII. Kerepesi-ut 21.

Költségvetések és ajánlatok készséggel és díjtalannal szolgáltatnak.

Alapított 1869 ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

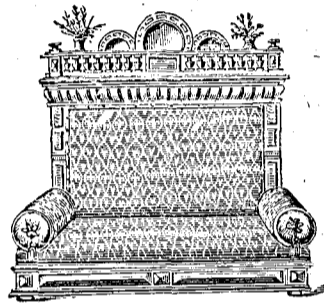
RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unio-utca 5.

MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utca 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekkel.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(138.)

A marosvécsi uradalomban megüresedő
gazdatiszti állásra

PÁLYÁZAT HIRDETTETIK:

Készpénz fizetés 400 frt.
Buza 10 Hlter, Rozs 8 Hlter, Tengeri 12 Hlter.
Lakás, kert, 8 öl tűzifa.
6 drb. tehéntartás, 2 drb. kocza tartás.

Pályázati határidő 1899. június hó 8-ika.

Pályázatok alullírott jószágigazgatóhoz Maros-Vécsre küldendők, hol személyesen is esetleg értekezhetni, ugyszintén az állás betöltése idejéről is.

Fülöp Ede,
jószágigazgató.

(176.)

Mily elkerülhetlenül szükséges
a szőlők permetezése
az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph. és társa**

szabadalmazott
önműködő
„**Syphonia**”
szőlővessző
és
növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dicsérető bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll **MAYFARTH PH. és társánál** mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére. **Bécs, II. Taborstrasse 76 sz.** Árjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. Képviselők és ismételadók kívánatosak.

(32.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Az **Adriance**, Platt és Co.
new-yorki gyár világhírű „**Adriance**”

kévekető-, marokrakó-, arató-
és fűkaszáló-gépeinek

magyarországi kizárólagos képviselője

Minden, a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** legjutányosabb beszerzési forrása.

A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „**Üzleti Értesítő**”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.